19/06/2019

За съвременната идеологизация на биологичната наука

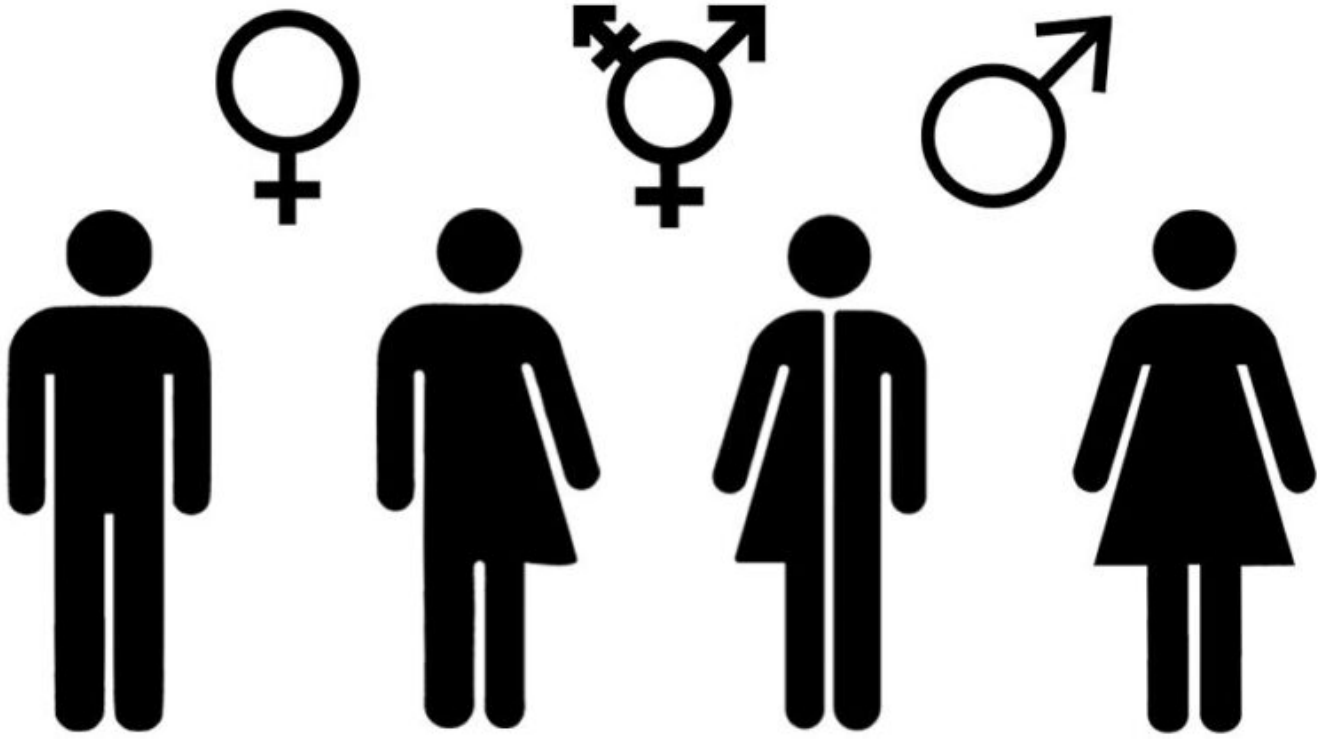

През последните няколко десетилетия се наблюдава засилена идеологизация на биологичното знание, която достигна своят апогей на развитие в лицето на съвременните биотехнологии. Част от тези процеси е и джендър движението, което разкрива ново ниво на идеологизация и същевременно представлява нов биоетичен казус, предизвикващ засилен дебат в обществения форум. Богословската рефлексия, която правим, не се вписва в рамката pro и contra, както обикновено се пише по тази актуална тема, а в придаването на смисъл – логосност – чрез търсене отговор на въпроса защо възниква и се развива джендър културата. От тази перспектива богословската рецепция на този биоетичен казус показва конкретиката на протичащите процеси в постиндустриалните общества и тяхната връзка на по-общо, глобално ниво, какъвто е трансхуманизмът като идеология, която търси път за постхуманното бъдеще на човешката цивилизация, и каквото е джендър движението като част от този процес.

Жизнената дейност на човека е комбинация от неговото биологично и социално развитие затова той не може да бъде опознат цялостно нито на

социоетично, нито само на биологично ниво. Именно това е причината биоетичните казуси да създадат прецедент за практическо прилагане на християнската етика и антропология. Ето защо, за да отговорим на въпроса защо през последното десетилетие се наблюдава особена „експанзия“ на джендър културата, трябва да очертаем и разкрием концептуалната рамка на процесите, които протичат в постиндустриалните общества. Също така трябва да обособим мястото на джендър движението като част от многопластов, многолик процес на идеологизация на биологичното знание, който наблюдаваме в идеологията на трансхуманизма.

1. Кратка историческа деконструкция, която разкрива основите и принципите за появата на джендър културата

През последните десетилетия няма друга област на научното знание, която по темпове на развитие да съперничи на биологичната наука [1]. Появиха се нови активни взаимодействия, наблюдавани в трансхуманизма, в който се преплитат научни, политически и етически идеи. Като част от идеологизацията на биологичното знание трансхуманизмът очертава постхуманното бъдеще на човешката цивилизация, процес на усъвършенстване на биологичния вид Homo sapiens и достигане на следващото ниво на човешката еволюция – Homo cyberneticus. За трансхуманизма процесът на насочената еволюция предполага еволюция, която вече не използва естествения отбор като движеща сила и средство, а на преден план излизат биотехнологиите, най-вече генното инженерство и клонирането, чрез които да се подобри и усъвършенства човешкият вид. Една от големите пречки в този процес е биологичната хетеросексуалност, както и свързаните с нея ценностна система и етика. При естественото биологично размножаване се дава възможност за свободен избор и получаване на поколения с разнообразен гено- и фенотип. Процесът на естествено размножаване е свързван обаче с религиозния и културния етос на локалните обществата, в който етос разграничаване на половете като такива е структурно и културно определящо за обществена структура векове наред. Ето защо всички традиции било в културен и етосен план стимулират и поощряват хетеросексуалната основа на социума. Местните и социалните традиции пряко или косвено се противопоставят имплицитно на идеи, които атакуват неговото оцеляване (в случая говорим за неговото възпроизводство). През 60-те и 70-те години на XX век се формулират и развиват идеите на трансхуманизма [2]. Паралелно започва и процес, който може да бъде определен като десексуализация (т.е. стремеж за премахване на половете като такива в частност и общо на хетеросексуалната структура

на обществото) . Сексуалната революция през 60-те и 70-те години на миналото столетие бележи старта на този процес на премахване на доминиращата хетеросексуална култура, като за много анализатори това е преди всичко отклик на свободомислещите хора срещу консерватизма и морализма на западното общество.

Погледнато обаче в перспективата на трансхуманизма като идеология, имплицитно в него ние виждаме преди всичко разклащане на хилядолетните устои на хетеросексуалното семейството като институция, най вече в неговия християнски вариант [3]. Унищожаване на тази най-малка клетка на обществото (според секуларната представа), както и на домашната Църква, според християнски етос, е основна „заслуга“ на сексуалната революция. Ето защо сексуалната революция задава нова посока за развитие на постиндустриалните общества, където семейството се превърна във формална обществена структура [4]. Процесът обаче не спира дотук, защото не бе достатъчно премахването на хетеросексуалността в нейния традиционен смисъл, задаван от семейството като институция, но в средата на 80-те и 90-те години на миналия век се появи сякаш от „нищото“ т.нар. унисекс култура. Чрез различни, най-вече културни инструменти (мода, музика, кино) тя започна само външното заличаване на разликите между половете на този етап от развитие. Унисекс културата, унифицирането най-вече на младите хора и превръщането им в безполови (външно) индивиди трасира пътя за последвалата вече вътрешна промяна, която наблюдаваме при джендър културата. Всички тези процеси през годините се коментираха и изследваха отделно, без обаче да се разкрие концептуалната им връзка с протичащия процес на идеологизация на биологичното знание в полетата на новата идеология – трансхуманизма, която цели усъвършенстване на човешкия вид чрез насочена еволюция, използвайки новите биотехнологии. В този контекст джендър културата не е изолирано явление а, е част процеса, който води до премахване на хетеросексуалността, и по-голяма част от живеещите в постиндустриалните общества ще имат „единствената“ алтернатива да се размножат посредством новите биотехнологии. Със съвременната скорост на развитие на обществото след няколко десетилетия биотехнологичните възможности за репродукция ще са достигнали своя оптимален капацитет както в икономически аспект(достатъчно евтини), така и в етичен аспект (етичните обструкции – премахнати). Смисълът на описаният процес е чрез премахване на хетеросексуалността да отпадне необходимостта от биологично размножаване (защото то е не надеждно според евгеничните представи, поради многото мутации, наследствени болести и т.н.). Единствената „възможност“ за размножаване ще е

клонирането, то обаче ще е евгенично контролирано и получените човешки същества ще бъдат с подобрени качества, ще превъзхождат значително биологичните си еквиваленти. Ето как джендър движението става част от идеологическия пъзел, наречен трансхуманизъм. В крайна сметка процесът ще доведе до получаване на нов човешки вид, „икономически“ и биологично подобрен (ще работи повече, няма да се разболява и т.н.) [5].

Чрез следващата опростена схема показваме нагледно целия процес:

Социално ниво → сексуална революция
Културно ниво → унисекс култура
Биологично ниво → джендър култура

Вече сме на третото ниво, какво следва? Възможните пътищата са два – апотеоз, т.е достигане на самообожение от страна на човешката цивилизация посредством съвременните биотехнологии, или теозис, постигане на Божия спасителен план за човека.

2. Теозис или апотеозис – две различни етосни перспективи

Християнската перспектива в нейния православен вариант не е опонент на трансхуманизма или алтернатива, защото тя просто предлага различен път, а именно теозисът и неговите есхатологични перспективи. Традиционното християнство в лицето на православието вижда и открива обаче бъдещето на човека в осъществяване на неговото обожение (теозис), богодарувана възможност чрез Божията благодат. Обожението е процес, който включва човешките тела и човешките души. Затова телата няма да бъдат трансформирани в безполови клонинги или превърнати в киборги, а ще бъдат трансформирани чрез Божиите енергии (благодат), за да могат вярващите да преодолеят ограничението на тялото и да влязат в Божието царство. Обожението обаче има есхатологичен характер, то не е индивидуално, а еклисиологично събитие, плод от усъвършенстването на вярващите като части от Тялото Христово. Ето защо Църквата Христова е преодолявала и ще преодолява човешкия егоизъм и самодостатъчност и затова св. Григорий Палама нарича Църквата общност на обожението. В Църквата вярващият е призван да стане по благодат това, което Бог е по природа. Това е възможно само чрез Божията благодат на усъвършенстването в любовта, която прави човека истинска личност и възстановява единството на общение с Бога. Случилото се на Преображението на Господ Иисус Христос демонстрира разликата между Христовата вяра и другите религии и идеологически системи. Чрез Своя

спасителен план Светата Троица предоставя възможност за обожение на цялата психосоматична ипостас на човека. Христос извърши Своето принизяване, кеносис, за да може човекът да извърви пътя от образа до подобието Божие. Само Христос дойде за човека и предложи вяра, всички други религиозни системи и идеологии предлагат човек сам да достигне своя апотеоз – или чрез различни религиозни системи, или посредством технологичен прогрес, постигайки продължение на еволюцията, която според трансхуманистите ще му даде възможност да преодолее ограниченията на материята.

За вярващите есхатологичната перспектива на Христовото второ пришествие показва ясно какво ще се случи: „Мъже галилейци, какво стоите и гледате към небето? Този Иисус, Който се възнесе от вас на небето, ще дойде по същия начин, както Го видяхте да отива на небето“ (Деян. 1:11). Пакибитието е последната, окончателна реалност. Сам по себе си есхатонът и Божието царство принадлежат не към времето, а към вечността, те са в Христос, Който се намира над времето и пространството

3. Обструкции по отношение реализирането идеите на трансхуманизма

3.1. Радикалният ислям

Експанзията на исляма е очевидна, но също така са очевидни съпротивата и борбата срещу неговото радикализиране. Радикализирането на исляма положи основата на косвена и пряка война срещу него до пълното му унищожаване, или в по-мекия вариант – до неговото изолиране в отделни географски райони на света. Възстановяването и пропагандирането на салафизма през 60–те и 70-те години на миналия век отправи явни предизвикателства и постави съвременния ислям в явна опозиция и на идеите модерността и постмодерността чрез изповядваните от модерния салафизъм идеи. Салафизмът като обновително движение в исляма възниква като реакция на ислямските държави срещу капиталистическия империализъм през XX век. Неговата основна идея е връщане към старите ислямски традиции, които приемат секуларизма като анти-ислямско движение. Интересен е фактът обаче, че неговите главни идеолози създават неговата модерна трактовка в САЩ и Западна Германия през 70-те и 80-те години на миналия век, като след това пренасят своите идеи в ислямските държави, като особено добър прием салафизмът получава в Саудитска Арабия. Тя, от своя страна, инвестира над 10 милиарда долара (за 30 години) за неговото разпространение по целия свят. Ако разгледаме снимков и видеоматериал от 60-те и 70-те години на XX век от живота на сегашните

бастиони на радикалния ислям, каквито са Афганистан, Ирак, Иран, ще видим европейски облечени хора, които по нищо на се отличават от своите европейски съвременници. Какво обаче се случи, че само за няколко десетилетия след навлизането на идеологическия ислям, той успя да върне тези народи в Средновековието и ги превърна в интелектуално и социално изолирани общества.

Основният резултат от тази крайна ислямизация е, че обществата и народите, подвластни на радикалния ислям, бяха поставени в позицията на враг номер едно за съвременната цивилизация [6]. Повечето анализи на политолози и социолози определят ескалиращия конфликт като цивилизационна битка. Почти не се коментира обаче фактът, че векове наред тези два различни „светове“ са съжителствали заедно без проблеми, като изключим различни периоди на изостряне и конфликти, които обаче в своя генезис са били преди всичко икономически, а не религиозно обусловени. Ето защо в основата на ескалирането на проблема с радикалния ислям стои въпросът за продължаващата идеологизация на биологичното знание и че традиционният ислям е пречка за трансхуманистичните идеи основно и за джендър движението в частност.

Радикализирането на исляма го поставя в позиция, за която в бъдеще можем да говорим за него в минало време, т.е предстои неговото унищожаване. Дали това ще стане, т.е. ислямът ще бъде атакуван и унищожен, е въпрос на време да се случи, защото той се противопоставя на идеите на трансхуманизма. Обезсилването на исляма, най-вече икономически, е вече протичащ процес, който преминава през унищожаване на неговия финансов ресурс (природен газ, нефт). Случайно или не, от началото на новото хилядолетие усилено протича подмяна на конвенционалните дизелови и бензинови двигатели с електрически, като целта е достигане на 100% замяна [7]. Кратка историческа справка показва, че още преди 40 години е разработена евтина и ефективна технология за създаването на електромобили, но едва през последните десет години процесът се превърна в повсеместен. Разбира се, тук се намесват и екологичните фактори, но и преди 30 години екологичната ситуация на нашата планета е била не по-малко сложна. Също през последните години се разви максимално соларната енергетика, чрез която електроцентралите, захранвани от нефт и природен газ, почти изчезнаха. Икономическите прогнози сочат, че ислямските държави, които основно разчитат на добива и продажбата на нефт и природен газ, ще почувстват резултата от тоталната електрификация само след няколко десетилетия и ще изпаднат в сериозни финансови затруднения

поради липсата на търсете на нефт и природен газ. Очертаните концептуални модели са смели, но наблюдаваните процеси на различни нива ги потвърждават. Или с други думи казано, една от причините за радикализирането на исляма е да бъде унищожен и да се отвори пътят на трансхуманистичните идеи.

* * *

През последните петдесет години се изписа много по въпроса какво ще бъде бъдещето на човешката цивилизация? За невярващите хора бъдещата перспектива на човешкия род минава през еволюиране на човешкото тяло чрез насочена еволюция и използване на съвременните биотехнологии, чрез които ще се създадат безполови клонинги или техночовешки същества. Описаните и анализирани социални процеси имат за цел премахване пречките (хетеросексуалността с опонент джендър движението), които стоят пред подобряването на човешкия вид чрез насочена еволюция посредством евгенично клониране до постигането на нов, усъвършенстван вид. Ето защо разбирането и изясняването на процеса на възникване и развитие на джендър движението могат да бъдат осмислени и анализирани в контекста на постмодерната социална, културна и политическа обстановка, в която протича идеологизацията на биологичното знание, за което техническият прогрес става основна движеща сила в по-нататъшното развитие на човешката цивилизация, неговите идеи се превъплъщават в трансхуманизма, устремен чрез насочена еволюция чрез технологиите да постигне усъвършенстване на човешкия вид и към преминаване на следващия етап в човешката еволюция. В тези процеси традиционното християнство в лицето на Православието не опонира, а притежава Божието откровение за пътя , който трябва да извърви отделната личност и съответно общността. Път на намиране и достигане на Божията цел – теозис посредством Божиите енергии (благодат).

Бележки

1. Koch, T. Enhancing Who? Enhancing What? Ethics, Bioethics and Transhumanism. // Journal of Medicine and Philosophy, 35:2010. p. 687.
2. Broody, H. The Future of Bioethics. Oxford. 2009. p. 180.
3. Lilley, S. Transhumanism and Society The Social Debate over Human Enhancement. // Springer Briefs in Philosophy, 2013, p. 31.
4. Frankel, B. The Post-Industrial Utopians. Oxford, 1987. p. 67.
5. Weingart, P., Kroll, J., Bayertz, K. Rasse, Blut und Gene.Suhrkamp 1996. p. 132.
7. Изпълнителнят сиректор на Mercedes-Benz Оля Калениус представи през

март тази година суперамбициозния си план “Ambition 2039”. Той цели през следващите 20 години пътническите автомобили на Mercedes-Benz да не отделят и грам вредни емисии CO2! В „Ambition 2039“ фигурират още няколко важни дати. До 2030 г. производителят възнамерява да генерира над 50% продажби на електрически и плъгин хибридни автомобили. Виж: https://www.vesti.bg/tehnologii/avtomobili/do-20-godini-konvencionalniiat-mercedes-shte-izchezne.

Нека не забравяме думите на Васил Левски, който е категоричен, че в нашата република трябва мирно да съжителстват българите евреите и мюсюлманите. Безспорен факт е, че европейските монархически династии разполагат с огромен финансов и властови ресурс посредством директно или индиректно влияние върху глобални корпорации и локални правителства. За разлика на протичащите процеси в обществата, в които живеят, например джендър движението, всички династии продължават (за много изследователи странно защо) да демонстрират и да се придържат към християнските традиции и ценности. Кратката справка показва, че всички членове на европейските кралски фамилии са членове на големите църковни общности. Особено интересен е фактът, че принц Чарлс през 1999 г. приема Православието след първото си посещение в Атонската Света гора.

Използвана литература

Бигович, Р. Църквата в съвременния свят. С., 2013.
Попмаринов, Д. Съвременни богословски проблеми. С., 2004
Мандзаридис, Г. Християнска етика. Том I–II, С., 2011–2013.
Стоядинов, М. Църква, общност, общество. ВТ: Праксис, 2009.
Флоровски, Г. прот. проф. Християнство и култура. С., 2006.
Тутеков, Св. Различията в секуларната етика и етосът на Църквата. // Философия, 5–6, 2001.
Тутеков, Св. Добродетелта заради истината. ВТ: Синтагма, 2009.
Янарас, Хр. Кризата като предизвикателство. С., 2002.

Al-Suwaidi, J. Arab and western conceptions of democracy; in Democracy, war, and peace in the Middle East (Editors: David Garnham, Mark A. Tessler), 1995.
Copleston, F. A History of Philosophy. NY: Image.1962.
Bess, M. Enhanced Humans versus “Normal People”: Elusive Definitions. // Journal of Medicine and Philosophy, 35: 641–655, 2010.
Engelhardt, H. Tr. The Foundations of Christian bioethics. Lisse, 2000.
Engelhardt, H. Tr. Global Bioethics, Theology, and Human genething engineering: The Challenge of Refasnioning Humane Nature in the Face Moral and Religious

Pluralism. // CenEthics and Religions. Basel, 2010, pp. 40–52.
Fukuyama, F. Our posthuman future: Consequences of the biotechnology revolution. New York: Farrar, Straus and Giroux, 2002.
Hughes, J. Contradictions from the Enlightenment Roots of Transhumanism. // Journal of Medicine and Philosophy, 35: 622–640, 2010.
Karim, Shafiel A. The Islamic Moral Economy: A Study of Islamic Money and Financial Instruments. Boca Raton.2010.
Koch, T. Enha ncing Who? Enhancing What? Ethics, Bioethics, and Transhumanism. // Journal of Medicine and Philosophy, 35: 685–699, 2010.
Lilley, S. Transhumanism and Society: The Social Debate over Human Enhancement. // SpringerBriefs in Philosophy, 2013.
Trofimov, Y. The Siege of Mecca: The 1979 Uprising at Islam’s Holiest Shrine, New York, 2008.
Weingart, P. Kroll,J. Bayertz,K. Rasse, Blut und Gene.Suhrkamp 1996.
Wolfahart, P. What is the man. // Contemporary Anthropology Theological perspective. Philadelfhia, 1970.

pravoslavie.bg